

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

МАТЕРІАЛИ

XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

ОДЕСА-2023

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»**

**кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної
діяльності**

М А Т Е Р І А Л И

XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

ОСВІТА ТА СОЦІАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ

(Одеса, 20-21 квітня 2023 року)

Одеса -2023

УДК: 37+316.61

Освіта та соціалізація особистості. *XI Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених* (Одеса, 20-21 квітня 2023 р.) 103 с.

Рецензенти:

Бойко Анжела Іванівна – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософських і політичних наук Черкаського державного технологічного університету

Халапсис Олексій Владиславович - доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін Дніпровського державного університету внутрішніх справ.

Збірник матеріалів Інтернет-конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Освіта та соціалізація особистості» вміщує матеріали, які досліджують освіту ХХІ століття, інновації та перспективи розвитку; стан та проблеми реформування системи української освіти; філософію освіти перед викликами сучасності; молодь в освітньому просторі: механізми соціалізації та самореалізації; соціальну адаптацію особистості в умовах суспільних трансформацій; ціннісні орієнтири та культурні практики особистості в українському суспільстві та розглядаються девіації та суспільні рухи у соціальному просторі сучасної України. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, здобувачів освіти.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Саме через свою творчість розкривається особистість. Вона володіє певним потенціалом, який і становить її здатність до творчості. Його структура включає в себе можливості людини, котрі не стали здібностями.

По перше, це активізація та реалізація здібностей через можливості.

По друге, це творча діяльність особистості, тобто її стиль.

Розвиток творчого потенціалу особистості є цілісною якістю людини, яка передбачає визначення та реалізацію її індивідуальних здібностей, які розкриваються у процесі творчої діяльності;

Розвиток творчого потенціалу особистості та ефективне застосування творчих здібностей людини у становленні сучасного соціально-культурного простору українського суспільства є однією з актуальних проблем.

Список використаних джерел

1. Bergson A. Dva istohnika morali i relihii. M.: Kanon, 1994. 384 s. (Bergson A. Two sources of moral and religion M.: Canon, 1994. – 384 p.).

2. Варій М. Психологічні напрями, школи, концепції // Загальна психологія : підручник [для студ. психол. і педагог. спец.] ; [2-ге вид., випр. і доп.] / К. : Центр учбової літератури, 2007. С. 40–78.

3. Ділі Дж. Основи семіотики [Пер. з англ. та наук. ред. Анатолій Карась]. Львів: Арсенал, 2000. 232 с.

4. Мусієздов О.О. Зміна уявлень суспільства про соціальний простір як прояв символічного аспекту соціальної трансформації / О.О. Мусієздов: Автореф....дисерт..на здобуття наук..ступ...канд..соціол..наук - 22.00.01 теорія та історія соціології. Харків, 2002. 34 с.

Велкова Вікторія Анатоліївна – студентка I року навчання ОПІ Спеціальна освіта (Логопедія) за першим (бакалаврським) рівнем навчально-наукового інституту фізичної культури, спорту та реабілітації Університету Ушинського

Науковий керівник – **Самчук Лариса Сергіївна**, кандидат філософських наук, викладач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

КОМПЕНСАТОРНА ФУНКЦІЯ ФІЛОСОФІЇ: СУТНІСТЬ І ЗМІСТ

Філософія – це дисципліна, яка існує вже тисячі років. Вона займається фундаментальними питаннями про існування, будову, знання, цінності, розум і реальність. Це величезне поле, яке включає різні галузі, такі як метафізика, етика, логіка, естетика та інші. Роль філософії полягає в тому, щоб забезпечити основу для розуміння світу, нашого місця в ньому та того, як ми маємо жити. Адже протягом століть філософи досліджували незліченну кількість ідей і концепцій, від природи реальності до сенсу життя. Хоча філософію часто

вважають абстрактним і академічним заняттям, крім своїх інтелектуальних пошуків, вона є важливою для нашого благополуччя та особистого зростання, паралельно виконуючи компенсаторну функцію, яка є критично важливою для нашого повсякденного життя, тому що вона допомагає нам упоратися, безпосередньо, з викликами які нам кидає саме життя [2, с. 6].

Одним із найбільш фундаментальних аспектів компенсаторної функції філософії є її здатність допомагати нам розуміти навколишній світ. Адже філософія займається великими питаннями, з якими ми всі стикаємося в якийсь момент свого існування. Наприклад, питання типу «У чому сенс життя?» або «Як я можу бути щасливим?» – це проблемні питання, над якими філософія працює століттями. І не дарма, бо багатьох людей вони хвилюють. Люди можуть відчувати себе втраченими або нереалізованими, невпевненими в тому, що їм призначено робити з часом та енергією, яка в них є. Тому досліджуючи питання є можливість допомогти нам більш глибоко зрозуміти себе, своє місце у світі та проблеми, з якими ми стикаємося [2, с. 148-150].

Ще один спосіб, за допомогою якого філософія може виконувати функцію компенсації, полягає в допомозі нам впоратися зі складними емоціями, такими як страх, тривога та горе. Філософія може надати нам раціональний і логічний підхід до наших емоцій, дозволяючи аналізувати їх і знаходити способи впорання з ними. Наприклад, стоїцизм – це давньогрецька філософія, яка підкреслює важливість раціональності та самоконтролю, вона може допомогти нам справлятися зі складними емоціями, навчаючи нас зосереджуватися на тому, що ми можемо контролювати, і приймати те, що не можемо. Приймавши стоїчний підхід, ми можемо навчитися керувати собою та знаходити мир навіть перед обличчям труднощів [2, с. 8, 96].

Філософія також може виконувати компенсаторну функцію, допомагаючи нам розвивати навички критичного мислення. Критичне мислення – це здатність логічно та систематично оцінювати інформацію, аргументи та твердження. На сьогоднішній день у світі, наповненому дезінформацією та фейковими новинами, важливо вміти критично й об'єктивно відрізнити правду від вигадки. Філософія може надати нам інструменти для цього, навчаючи нас аналізувати аргументи, оцінювати докази та виявляти помилки. Це може допомогти нам прийняти обґрунтоване рішення та уникнути впливу пропаганди чи оманливої інформації. Однією з філософій, яка наголошує на навичках критичного мислення, є скептицизм. Скептицизм спонукає нас ставити все під сумнів і оцінювати твердження на основі доказів. Приймавши скептичний підхід, ми можемо навчитися мислити більш критично та уникнути емоційних закликів чи помилкових міркувань [1, с. 73].

Крім того, філософія може виконувати цю функцію, створюючи для нас почуття спільності та зв'язку. Хоча філософія може бути самотньою справою, але вона також може бути соціальною. Філософські клуби та дискусійні групи можуть об'єднати людей для обговорення ідей та обміну досвідом. Це може дати нам відчуття причетності та зв'язку, що може бути особливо популярним для тих, хто відчувається ізольованим та самотнім. Однією з філософій, яка

наголошує на спільноті та зв'язку, є громадський підхід. Цей філософський підхід підкреслює важливість спільноти та спонукає нас працювати разом для досягнення спільних цілей. Приймаючи громадський підхід, ми можемо знайти підтримку та зв'язок з іншими, хто розділяє наші цінності [4].

Ще один спосіб, у якому філософія виконує компенсаторну функцію, – це надання нам основи для прийняття етичних рішень. Етика – це розділ філософії, який займається моральними принципами та цінностями. Вивчаючи етику, ми можемо розробити набір керівних принципів, які допоможуть нам орієнтуватися в труднощах життя. Наприклад, досліджуючи принципи утилітаризму чи деонтологічної етики, ми можемо розробити набір вказівок для прийняття етичних рішень, які відповідають нашим цінностям і переконанням [3, с. 34].

Нарешті, філософія може виконувати компенсаторну функцію, надаючи нам почуття надії та оптимізму. У світі, наповненому невизначеності та відчаю, філософія може дати нам бачення кращого майбутнього. Наприклад, філософія гуманізму, яка підкреслює цінність і потенціал людини, саме це може надихнути нас працювати над більш справедливим світом.

Підсумовуючи, можна ствердити, що філософія допомагає компенсаторною функцією багатьма способами. Це може дати нам правильний шлях до мети та сенсу, ідеї та перспективи, надати основу для прийняття етичних рішень, допомогти нам впоратися зі складними емоціями, розвинути навички критичного мислення, дати нам почуття спільності та зв'язку, а також надихнути нас працювати над кращим майбутнім. Хоча філософія не може вирішити всі життєві проблеми, вона може хоч трохи допомогти нам впоратися з ними та знайти для себе відповіді на хвилюючі питання.

Список використаних джерел

1. Балута Г. А. Критичне мислення і когнітивні практики освіти. *Актуальні проблеми духовності*: зб. наук. праць / Ред.: Я.В. Шрамко. Кривий Ріг, 2019. Вип. 20. С. 72-85.

2. Павленко К. М. Компенсаторна функція філософії в сучасному суспільстві: дис. ... канд. філос. наук: 09.00.03 / Півд-укр. нац. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2021. 224 с. URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/11242/1/Павленко%20К.%20М._дис..pdf (дата звернення: 30.03.2023).

3. Петрушенко В. Л., Надольний І. Ф., Семенюк Е. П., Лисий В. П. *Філософія: навч. посіб.* / наук. ред. В. М. Піча. Київ: «Каравела», 2002. 552 с. URL: https://shron1.chtyvo.org.ua/Petrushenko_Viktor/Filosofia_Kurs_lektsii.pdf (дата звернення: 30.03.2023).

4. Сидоренко Л. І. *Філософське осмислення людини. Навчальні матеріали для студентів та аспірантів.* URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/sid-phil-human.htm> (дата звернення: 30.03.2023).